

Nationaal
Preventie
Akkoord

Samen
voor een
gezonder
Nederland

Deze publicatie geeft een indruk van wat
in het Nationaal Preventieakkoord staat.
Het hele document lezen?
Ga naar nationalepreventieakkoord.nl

Inleiding

“ De urgentie is hoog. Daarom komen we samen in actie met **het Nationaal Preventieakkoord**, bovenop alle goede initiatieven die er al zijn. Ik ben erg trots op de constructieve manier waarop alle betrokken partijen samenwerken.

Hiermee komt een hele beweging op gang.

Samen voor een gezonder Nederland. ”

Paul Blokhuis ·
staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

De gezondheid van Nederlanders verbeteren.

Van àlle Nederlanders. Dat is waarom we het Nationaal Preventieakkoord sluiten.

Alle kinderen hebben recht op een goede start. Een start waar zij een leven lang profijt van hebben. Volwassenen willen lang actief zijn en fit hun pensioen halen. Langer in goede gezondheid leven. Dan kunnen mensen blijven meedoen aan de samenleving. Wie wil dat nou niet?

Onze ambities zijn vastgelegd in het Nationaal Preventieakkoord. Het akkoord is gesloten met een groot aantal partijen, zoals patiëntenorganisaties, zorgaanbieders, zorgverzekeraars, gemeenten, sportbonden, bedrijven, fondsen, onderwijs, maatschappelijke organisaties en de Rijksoverheid.

Wat gaan we doen?

Met het Nationaal Preventieakkoord richten we ons op het terugdringen van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Dat doen wij met bindende afspraken in drie deelakkoorden.

We beginnen niet bij nul. Er zijn al heel veel goede initiatieven. Daar sluiten we zoveel mogelijk bij aan. Tegelijkertijd streven we ernaar preventie meer onderdeel van het leven te maken. Een gezonde leefstijl moet gemakkelijk en gewoon worden. Waar je ook bent. Om dat te bereiken willen we meer in samenhang werken en organiseren. Door bijvoorbeeld ook achterliggende problemen van mensen aan te pakken. Denk aan schulden, werkloosheid of eenzaamheid. Daarin spelen gemeenten een belangrijke rol. Zij weten wat er belangrijk is voor mensen in hun regio's, steden, dorpen en wijken. Zij kunnen de afspraken uit het Nationaal Preventieakkoord vertalen naar een concrete, lokale aanpak.

Waarom?

Roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik veroorzaken veel gezondheidsverlies en leiden tot een hoge ziektelast. Dat is niet alleen heel vervelend voor mensen zelf, het kost de samenleving veel geld.

Enkele feiten:

- Elke dag beginnen 75 jongeren met roken. Jaarlijks overlijden 20.000 mensen aan de gevolgen van roken.
- Het aantal mensen met overgewicht neemt elk jaar toe. Overgewicht leidt vaak tot hart- en vaatziekten en diabetes.
- Jongeren beginnen gemiddeld met drinken als ze zo'n 13 jaar oud zijn. En als ze regelmatig drinken, drinken ze meestal veel.
- Te veel volwassenen drinken overmatig. Dat is meer dan 14 glazen per week voor vrouwen en meer dan 21 glazen per week voor mannen.
- Mensen met een praktische opleiding en een structureel laag inkomen roken vaker en hebben vaker last van overgewicht dan mensen met een theoretische opleiding en een hoger inkomen. Stress door bijvoorbeeld werkloosheid, schulden of eenzaamheid speelt een grote rol, net als weinig bewegen en ongezond eten. Hierdoor voelen mensen zich 18 jaar langer ongezond en gaan ze gemiddeld 7 jaar eerder dood dan mensen met een theoretische opleiding en een hoger inkomen.

Wat willen we bereiken?

We richten ons op het jaar 2040. In dat jaar is een gezonde leefstijl de norm.

In 2040 begint geen enkel kind met roken. In de buurt van kinderen en jongeren wordt niet meer gerookt. Niet op het schoolplein. Niet bij de sportclub. Op het werk zijn geen rookruimtes meer. Jongeren onder de 18 jaar vinden het in 2040 heel normaal om geen alcohol te drinken. Volwassenen zijn zich ervan bewust dat je af en toe best kunt genieten van een biertje of een glas wijn, maar dat alcohol ook grote gezondheidsrisico's met zich meebrengt.

Overgewicht komt in 2040 minder voor dan nu. Wie obesitas heeft, kan rekenen op goede zorg en ondersteuning. Mensen kiezen vooral voor gezonde voeding. Kinderen en jongeren bewegen veel. Thuis, op de kinderopvang, op school en bij de sportvereniging. Ook volwassenen bewegen meer. We doen veel meer op de fiets en de omgeving nodigt uit om gezonde keuzes te maken.

Niet vrijblijvend

Dit preventieakkoord bestaat uit drie deelakkoorden. Organisaties die één of meer deelakkoorden ondertekenen, gaan er alles aan doen om de doelstellingen te behalen. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) houdt de voortgang in de gaten en of de genomen maatregelen inderdaad leiden tot de gestelde ambities voor 2040. Zodat we, als dat nodig is, nieuwe maatregelen kunnen nemen of de bestaande kunnen bijstellen.

Samen kan het

We weten dat we stevige ambities hebben. Dat betekent dat we er heel hard mee aan de slag moeten. Met elkaar. Met de partijen die het Nationaal Preventieakkoord al hebben ondertekend. Een rookvrije generatie is binnen handbereik. Maar in het gevecht tegen overgewicht en problematisch alcoholgebruik zal in de toekomst meer nodig zijn. Meer stappen, maar zeker ook meer partners. We roepen iedereen op om mee te doen. Want alleen samen zorgen we voor een gezonder Nederland.

De thema's

Het Nationaal Preventieakkoord bestaat uit drie thema's: **roken**, **overgewicht** en **problematisch alcoholgebruik**. Hieronder beschrijven we voor elk thema wat we in 2040 willen bereiken. Wat dat betekent en wie daaraan gaat werken.

01

Roken

“Zien roken is doen roken.
Daarom zet NUSO zich samen
met speeltuinen in voor **spelen**
in **gezonde lucht!**”

Pauline van der Loo •
hoofd afdeling Programma's
& NUSO bij Jantje Beton

De ambitie voor 2040:

een rookvrije generatie.

Concreet betekent dit dat er in 2040 geen kind meer begint met roken. Van de volwassenen rookt nog maar 5 procent, nu is dat 23 procent. En geen enkele vrouw rookt meer als ze zwanger is, nu is dat 9 procent.

Hoe gaan we dat bereiken?

Met een **tabaks- en rookvrije omgeving**. In 2040 zie je bijna nergens meer iemand roken. Daardoor komen mensen niet meer in de verleiding om te beginnen. Veel plekken zijn rookvrij gemaakt. Vooral waar kinderen komen. Zoals scholen, kinderboerderijen, speeltuinen en sportverenigingen. Dat is in 2020 al te merken. Dan zijn veel speelplaatsen en sportplekken rookvrij.

“ Samen met onze 125 partners doen wij er alles aan om kinderen **rookvrij** te laten **opgroeien**. ”

Floris Italianer · voorzitter Alliantie Nederland Rookvrij!

Alle professionals in de zorg gaan mensen actief **helpen om te stoppen**. En roken in en rond zorginstellingen komt, vanaf 2030, niet meer voor. Het eigen risico wordt geschrapt voor behandeling en medicatie om te stoppen met roken. Om te stoppen worden alleen nog programma's ingezet die zich bewezen hebben.

Het wordt nog onaantrekkelijker om sigaretten of shag te kopen. Ze worden fors duurder via **hogere accijnzen**. Je ziet de pakjes niet meer in de schappen liggen als je boodschappen doet en er is geen reclame voor tabak meer. Wie toch een pakje in handen heeft, ziet een saaie verpakking.

02

Overgewicht

“ Wij gaan zorgprofessionals van meer kennis voorzien over de **effectieve aanpak** van **overgewicht**. En helpen hen om hun patiënten naar de juiste begeleiding te verwijzen. Zo dicht mogelijk bij huis. ”

Liesbeth van Rossum • voorzitter Partnerschap Overgewicht Nederland

De ambitie voor 2040:

minder mensen met overgewicht

en obesitas en een gezondere omgeving.

We willen een daling bewerkstelligen die uitkomt op het niveau van 22 jaar geleden.

We gaan overgewicht en obesitas aanpakken door het gemakkelijker te maken om gezond te kiezen en mensen te ondersteunen wanneer dat nodig is. Gezonde voeding, meer inzet op sporten en bewegen (in samenwerking met het Nationaal Sportakkoord) en betere samenwerking tussen professionals.

Hoe gaan we dat bereiken?

Via **gezonde voeding** bijvoorbeeld. We maken het voor mensen makkelijker om gezond te kiezen. In de supermarkt, in de kantine op school, bij de sportclub en in het ziekenhuis. We willen in 2020 één breed geaccepteerd voedselkeuzelogo. Zodat mensen in één oogopslag kunnen zien wat gezond is. Het aantal calorieën en de hoeveelheid suiker in frisdranken, koek, snoep, chocola en zuivel wordt lager.

“ Een omgeving kun je niet van buitenaf veranderen, daarom zorgt JOGG samen met lokale betrokkenen dat kinderen thuis, op school of in de wijk **gezond kunnen opgroeien.** ”

Marjon Bachra • directeur JOGG

“ **Alle supermarkten** in Nederland gaan stap voor stap steeds meer zout, suiker en verzadigd vet uit hun producten halen.”

Marc Jansen · directeur CBL

Sport en bewegen wordt onderdeel van onze dag en week. Het wordt makkelijker om op de fiets naar school of het werk te gaan. Waar je ook woont. Kinderen met motorische achterstand krijgen extra ondersteuning. Gezond is het uitgangspunt van sponsoring van sportevenementen voor kinderen. Ook wordt het makkelijker voor mensen om te gaan sporten, juist voor mensen die dat nog niet deden. In de kinderopvang wordt een gezonde leefstijl met meer bewegen gewoon. Om dat te bereiken heeft straks de helft van alle kinderopvanglocaties een geschoolde medewerker voor gezondheid.

Gemeenten gaan ervoor zorgen dat professionals beter kunnen **samenwerken**. Als volwassenen of gezinnen kampen met obesitas, willen we hen goed **ondersteunen** met goede zorg en passende begeleiding.

De zogeheten gecombineerde leefstijlinterventie wordt per 1 januari 2019 vergoed door de ziektekostenverzekering. Hiermee kunnen volwassenen met een coach aan de slag met hun leefstijl. Voor meer kinderen is de aanpak van Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) beschikbaar. In 2020 gebruikt een kwart van alle scholen in het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs de aanpak Gezonde School.

03

Problematisch Alcoholgebruik

“ Met ondernemers uit tal van sectoren gaan we mensen extra ondersteunen bij een gezonde leefstijl. Samen maken we **Nederland vitaler!** ”

Hans de Boer · voorzitter VNO-NCW

De ambitie voor 2040:

Jongeren onder de 18 drinken geen alcohol.

De groep overmatige en zware drinkers

is fors afgenomen en ook drinken tijdens

de zwangerschap komt niet meer voor.

Hoe gaan we dat bereiken?

Iedereen kent de risico's van alcoholgebruik voor de gezondheid. We gaan mensen bewuster maken van hun drinkgedrag. En van de gevolgen van het drinken van alcohol op de gezondheid. Het moet **minder vanzelfsprekend worden dat alcohol erbij hoort**, waar je ook bent. Dus minder vaak drinken en minder veel.

Bijvoorbeeld bij **sportverenigingen**. Daar kun je in de toekomst kiezen uit meer alcoholvrije drankjes. Zij maken ook duidelijke afspraken over het schenken van alcohol. Bijvoorbeeld niet tijdens jeugdwedstrijden. Geen alcoholreclame meer langs de amateurvelden.

Stunten met prijzen op alcoholhoudende drankjes wordt beperkt.

Dan worden mensen niet verleid meer alcohol te kopen dan ze van plan waren. Via afspraken met de producenten willen we ervoor zorgen dat jongeren onder de 18 minder alcoholreclame zien. Ook komt er een onafhankelijke evaluatie van de Reclame Code voor Alcoholhoudende Dranken.

“ Wij gaan de consument helpen
nog vaker te kiezen voor **alcoholarm**
en **alcoholvrij** bier. ”

Cees-Jan Adema
Directeur Nederlandse Brouwers

Tot slot

De lat ligt hoog. Daar zijn wij ons allemaal van bewust. Tegelijk kunnen en willen we de lat niet lager leggen. Het gaat immers om de gezondheid en het welzijn van alle mensen in ons land. Voor hen willen wij winst boeken. **Samen voor een gezonder Nederland.** Daar is het ons om te doen.

“ Dit akkoord is het startpunt van de beweging naar een veel gezonder Nederland ”

Hugo Backx · directeur van GGD GHOR Nederland

Dit is een uitgave van

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Deze publicatie geeft een indruk van wat
in het Nationaal Preventieakkoord staat.
Wat we gaan doen om de gezondheid
van alle Nederlanders te verbeteren.

Het hele document lezen?

Ga naar nationaalpreventieakkoord.nl

November 2018

